

IN MEMORIAM

IVAN ORDENTLICH

Sever DUMITRAȘCU, Ioan CRIȘAN

Scriem cu durere aceste rânduri, la trecut despre Ivan Ordentlich, coleg și bun prieten. Ca și în alte cazuri, dispariția sa lasă un gol în memoria celor care l-au cunoscut.

Ivan Ordentlich s-a născut la Beiuș și a urmat școlile primare și secundare în mediul cultural și didactic din anii de după cea de-a doua conflagrație mondială. Ani așa cum au fost. Studiile universitare le-a urmat la Iași, unde a devenit discipol al profesorului M. Petrescu Dâmbovița, la care și-a susținut și teza de doctorat cu tema: *Cultura Otomani în nord-vestul României* (Cercetările de la Otomani și Sălacea și locul lor în contextul culturii Otomani, teză de doctorat, 1973, mss.).

Muzeograf și șef al Secției de Istorie de la Muzeul Țării Crișurilor, Ivan Ordentlich este unul din autorii primelor expoziții postbelice de la Muzeul din Oradea, prima în vechea clădire, grafica a aparținut lui R. Mottl, și a doua în actuala clădire în stil baroc ce găzduiește Muzeul Țării Crișurilor, grafica a aparținut întreprinderii „Decorativa” din București, director Domnul Sendel, bine cunoscut în muzeografia românească a acelor ani.

Arheolog împătimit Ivan Ordentlich a fost legat de teren, de săpăturile ce le-a efectuat în marile așezări din epoca bronzului „clasic” *Otomani și Sălacea*, dar și de alte situri cum ar fi *Diosig* unde a descoperit cel mai vechi, poate, torques celtic din vestul României (azi în colecțiile muzeului orădean) și așezarea dacică de la *Berindia* (j. Arad), descoperiri pe care am avut onoarea să le publicăm împreună (cu S.Dumitrașcu).

Întrega gamă de descoperiri arheologice, inclusiv depozitul de bronzuri de la *Otomani* au fost înregistrate cu acuratețe în registrele Secției de Istorie a Muzeului Țării Crișurilor și se păstrează în depozitul-tezaur al acestei secții.

Ulterior, ca profesor universitar și cercetător la Tel Aviv, Haifa și Hebron a efectuat cercetări cu grupul de investigație a Institutului Smithsonian din S. U. A. cu referire la exploatarea *antice de cupru* din Peninsula Sinai.

Rămâne pentru viitorime travaliul și opera sa dedicată cunoașterii epocii bronzului în nord-vestul României din care noi amintim studiile sale esențiale pentru a nu fi uitate:

1. *Două statuete cu „cap mobil” descoperite la Sălacea*, în *SCIV*, 18, 1, 1967, p. 147-154
2. *Anordnung und Bau der Wohnungen im Rahmen der Otomanikultur in Rumänien*, în *Dacia N. S.*, XII, 1968, p. 141-153
3. *Probleme der Befestigungsanlagen in den Siedlungen der Otomanikultur in deren rumänischem Verbreitungsgebiet*, în *Dacia N. S.*, XIII, 1969, p. 457-474
4. *Cimitirul din epoca bronzului de la Ciumești*, în *SCIV*, 21, 1, 1970 (în colaborare cu C. Kacsó-Baia Mare)
5. *Die chronologische Gliederung der Otomani-Kultur auf dem rumänischen Gebiet und ihre wichtigsten Merkmale*, în *Dacia N. S.*, XIV, 1970, p. 83-97
6. *Aria de răspândire a culturii Otomani pe teritoriul României*, în *Marmatia*, II, 1971, p. 19-35
7. *Un secol de activitate expozițională a secției de istorie a muzeului orădean*, în *Centenar muzeal orădean*, 1973, p. 65-67
8. *Aspecte privind cultura Otomani*, în *Crisia*, IV, 1974, p. 135-153
9. *Un templu megaron din epoca bronzului, cultura Otomani, de la Sălacea*, în

Crisia, V, 1975, p. 15-27 (în colaborare cu N. Chidioșan)

10. *Cărucioare miniatură din lut aparținând culturii Otomani (epoca bronzului) pe teritoriul României*, în *Crisia*, V, 1975, p. 27-45

Alături de amintita (v. supra) descoperire de la Diosig, Ivan Ordentlich a publicat mai multe tezaure dacice de monede și podoabe din argint și așezarea de la Berindia (j. Arad):

1. *Tezaurul de monede dacice de la Feniș*, în „*Caiet*”, nr. 1, editat de Muzeul județului Bihor, 1967, 59 p (în colaborare cu N. Chidioșan)

2. *Tezaurul de monede dacice de la Șilindia, j. Arad*, în colaborare cu E. Chirilă, N. Chidioșan și N. Kiss, Oradea, Muzeul Țării Crișurilor, 1972 (și versiunea în limba germană)

3. *Un tezaur de argint descoperit la Oradea*, în *Crisia*, III, 1973, p.97-109 (în colaborare cu N. Chidioșan)

4. *Săpăturile arheologice de la Berindia*, în *Crisia*, III, 1973, p. 47-97 (în colaborare cu S. Dumitrașcu)

Dragostea sa pentru arheologie și istorie, pentru Bihor și Muzeul Țării Crișurilor s-a împlinit și prin publicarea în anul 1972 a *Ghidului Expoziției Secției de Istorie a Muzeului Țării Crișurilor*, în colaborare cu N. Chidioșan, V. Faur și I. Marinescu.

Prin Decretul Nr. 1078 din 2004 (Art. 7), Președintele României, Ion Iliescu, i-a conferit Ordinul Meritul Cultural în grad de Comandor, Categoria H-Cercetare științifică „Domnului Ordentlich A. Ivan, muzeograf- arheolog, statul Israel”.

Cercetător onest, om de caracter, coleg exemplar, muzeograf și arheolog de prestigiu, Ivan Ordentlich ne-a fost un sincer și adevărat prieten. Exemplul său nu-l vom uita, iar opera sa va rămâne un model pentru noi toți și desigur pentru cercetătorii care-i vor continua opera.

Am scris aceste rânduri cu durere și tristețe, dispariția ta ne-a copleșit. Nu te vom uita. Permite-ne să-ți spunem în cuvinte antice:

SIT TIBI TERRA LEVIS !